

Verlag Wetenschappelijke Commissie 15 december 2005

– de Sterre S8 Krijgslaan Gent 15 uur –

Aanwezig:

Tom Artois, Rudy Herman, Patric Jacobs, Frank Maes, Jan Mees, Jaak Monbaliu, Georges Pichot, Marnix Pieters, Jan Seys, Stefan Van Damme, René Van Grieken, Gert Van Hoey, Gilbert Van Stappen,

Verontschuldigd:

Nancy Fockedey, Natalie Beenaerts, Jean Berlamont, David Cox, Colin Janssen, Nico Koedam, Frank Mostaert, Ann Vanreusel, Filip Volckaert

1. Verslag van de vorige vergadering

Het verslag van de vorige vergadering van de Wetenschappelijke Commissie wordt goedgekeurd.

2. Eventuele bijkomende agendapunten, incl. evt. advies aan de Raad van Bestuur

Geen.

3. Beslissingen van de Raad van Bestuur van het VLIZ

- De Raad van Bestuur heeft het advies van de Wetenschappelijke Commissie aangaande het lanceren van het 'Open Marien Archief' (OMA) gevolgd, waardoor dit initiatief vanaf heden, volledig legaal, de output van de Vlaams/Belgische mariene wetenschappers open en full-tekst op de website kan aanbieden. Hierdoor zal de visibiliteit van onze wetenschappers gevoelig vergroten, en dit zowel via hun A1-publicaties als via grijze literatuur, pre-prints e.d.
- Ook de aankooplijst voor instrumentatie aan boord van de Zeeleeuw en voor andere logistieke ondersteuning, zoals besproken op de vorige vergadering van de Wet. Commissie werd goedgekeurd.
- De Raad van Bestuur laat tevens weten enthousiast te zijn over de mogelijke komst van de Marine Board van de European Science Foundation naar Oostende. Deze mogelijkheid om een concreet aanbod te doen naar de Marine Board toe (die nu zetelt in Straatsburg) kwam er door de formele bereidheid van minister Fientje Moerman om voor de nodige ondersteuning in te staan. Jan Mees verduidelijkt dat de Marine Board een expert-comité van de ESF is, dat strategische documenten opstelt ter voorbereiding van het Europees beleid terzake. Het is één van de belangrijkste comités in dit vakgebied. De leden van de Wetenschappelijke Commissie kunnen desgewenst bijkomende informatie verkrijgen over de Marine Board via Jan Mees. De beslissing of de Marine Board het Vlaamse aanbod al dan niet kan aanvaarden, wordt verwacht in mei 2006.

- De Wetenschappelijke Commissie bespreekt het voorstel om als algemeen principe de overhead op projecten waaraan het VLIZ meewerkt, op te trekken van 12% tot 20% (dit is de 'flat rate' voor projecten binnen het zesde kaderprogramma en vergelijkbaar met de percentages gehanteerd door de Vlaamse universiteiten). De Wetenschappelijke Commissie adviseert positief.

4. Wetenschappelijke prijzen

- Prijs Delcroix:

Er werd slechts één kandidatuur ontvangen voor deze prestigieuze prijs. Vanwege de hoge kwaliteit van het werk en van het curriculum van de kandidaat werd – in overleg met de jury – beslist de prijs toe te kennen aan Farid Dahdouh-Guébas (Vrije Universiteit Brussel). De prijs zal officieel worden overhandigd ter gelegenheid van een plechtigheid eind januari 2006 (juiste datum nog vast te leggen).

- Aanmoedigingsprijzen jonge mariene wetenschapper:

De jurering voor de twee aanmoedigingsprijzen voor verdienstelijke afstudeerwerken in de mariene wetenschappen (één biologische, één niet-biologische wetenschappen) zal geschieden zoals vorige jaren. Er zijn dit jaar 7 biologische en 4 niet-biologische inzendingen. De uitreiking volgt op de Jongerencontactdag Mariene Wetenschappen van 31 maart 2006.

- North Sea Award:

Ook voor deze prijs, waarvoor twee inzendingen werden genoteerd, zal gewerkt worden via dezelfde procedure als vorige jaren. Eventueel bijkomende kandidaten om de werken te jureren kunnen zich aanbieden bij Jan Mees.

5. Nieuw Vlaams onderzoeksschip

Dit agendapunt wordt uitvoerig toegelicht door Jan Mees aan de hand van een presentatie (uitgedeeld als bijlage) zoals op 24 november jl. voorgelegd aan de Vlaamse minister en administratie bevoegd voor Wetenschapsbeleid en gebaseerd op de haalbaarheidsstudie in dit verband opgesteld door het VLIZ. Voorafgaand werd d.m.v. een open bevraging bij de voltallige mariene onderzoeksgemeenschap in België en directe omstreken getoetst wat het draagvlak en de noden zijn voor een nieuw vaartuig. Met 51 ingevulde formulieren, overeenstemmend met 557 voltijdsequivalenten aan onderzoekers, kan deze bevraging als zeer representatief worden gezien. Met een totaal van 2137 aangevraagde scheepsdagen is het duidelijk dat geen discussie bestaat over de nood aan voldoende scheepstijd voor onderzoekers in de regio. Anderzijds blijkt ook dat 82% van de noden 'kust en estuaria' van aard zijn. Vanwege de reeds bestaande complementariteit van het federale onderzoeksschip Belgica (grotere autonomie, groter werkgebied) en het Vlaamse oceanografische schip Zeeleeuw (kleinere autonomie, kleiner werkgebied), en omdat VLIZ het als zijn taak ziet een zo groot mogelijke doelgroep ondersteuning te kunnen bieden, zal voor de vervanging van de Zeeleeuw specifiek gestuurd worden in de richting van de ontwikkeling van een kleiner, degelijk uitgerust inshore schip. In een volgende stap zal

VLIZ het dossier verder uitwerken – na consultatie van de Wetenschappelijke Commissie - en indienen als pilootproject binnen het in 2007 nieuw op te starten Vlaamse Herculesfonds dat financiering van grotere onderzoeksapparatuur toelaat.

Verder is het de bedoeling dat de 'nieuwe Zeeleeuw' niet gebonden zal zijn aan een strak tijdschema en dus ook meerdaagse en nachtvaarten kan uitvoeren.

Jan Mees benadrukt dat er ook bij bedrijven zal gepolst worden of er interesse is voor een Vlaams onderzoeksschip. Alle tips in dit verband vanuit de Wetenschappelijke Commissie zijn welkom. Ook 'support letters' vanwege onderzoeksverantwoordelijken kunnen het dossier vooruithelpen. Op de vraag van Frank Maes of al gepolst is naar interesse bij de Hogere Zeevaartschool, meldt Jan Mees dat er bij eerstgenoemde duidelijk interesse bestaat om een schip te ontwikkelen voor onderwijsdoeleinden, wat eventuele mogelijkheden biedt om onderwijs en onderzoek aan boord van hetzelfde schip te organiseren. Georges Pichot betwijfelt of opleiding en onderzoek wel goed te combineren zijn op hetzelfde platform, vanwege de grote verantwoordelijkheid en drukte die hierdoor teweeg worden gebracht voor de commandant. Tevens meldt Georges Pichot dat vrijdag jl. beslist is om ook voor de vernieuwing van de Belgica een haalbaarheidsstudie te lanceren en dat de BMM bereid is technische info uit te wisselen. VLIZ zal navenant zijn eigen haalbaarheidsstudie overmaken aan Federaal Wetenschapsbeleid.

6. Investerings onderzoeksinfrastructuur 2005-2006

De lijst met geplande investeringen voor aankoop onderzoeksinfrastructuur in 2005-2006, zoals voorbereid door de Wetenschappelijke Commissie en goedgekeurd door de Raad van Bestuur van het VLIZ, wordt ter vergadering toegelicht. **De Wetenschappelijke Commissie gaat akkoord met dit investeringsdossier.**

7. Nieuwe samenwerkingsakkoorden

- *Departement voor Zeevisserij van CLO*

In de nieuwe beheersovereenkomst 2005-2009 is opgenomen dat uiterlijk juni 2006 een samenwerkingsovereenkomst dient te worden afgesloten met het DvZ-CLO. Een eerste ontwerp werd door VLIZ opgemaakt en aan het DvZ bezorgd. De planning is om in januari 2006 de algemene principes en details te bespreken. Een nieuwe versie zal tijdens de volgende vergadering van de Wetenschappelijke Commissie besproken worden.

- *IOC Project Office for IODE*

Het nieuwe UNESCO-kantoor is in zijn startjaar 2005 reeds zeer actief geweest, met opleidingen van honderden experts wereldwijd te Oostende. VLIZ en UNESCO bereiden intussen een overeenkomst voor om de wederzijdse dienstverlening te definiëren en zowel inhoudelijke als praktische samenwerkingen verder te optimaliseren. Zo zal o.a. worden bepaald onder welke voorwaarden in extremis niet ingevulde opleidingsvacatures kunnen worden ingenomen door Belgische onderzoekers. Op de vraag van Georges Pichot hoe de docenten voor de opleidingen worden geselecteerd, antwoordt Rudy Herman dat IOC die selectie doorvoert, via organen als GOOS, IODE en JCOMM.

- *Oceanological Center of Ukraine, Sevastopol*

De beheersovereenkomst 2005-2009 van het VLIZ met de financierende overheden laat toe bilaterale samenwerkingen aan te gaan met instituten in landen in ontwikkeling. De eerste samenwerking in dit verband zal worden opgezet met het Oceanological Center of Ukraine in Sevastopol (aan de Zwarte Zee). Kleine financiële VLIZ-middelen zullen worden gebruikt om samen met het Oekraïense instituut een projectvoorstel te schrijven voor uitwisseling van oceanografische gegevens. Sevastopol is ook geïnteresseerd om modellen te laten draaien op de Vlaamse 'grid', een voorbeeld van hoe expertise van derden in een virtueel laboratorium gebruik kan maken van door het VLIZ aangeboden hardware.

8. Nieuwe projecten

Van de lijst nieuwe projecten worden slechts enkele verder toegelicht (al dan niet m.b.v. ter vergadering uitgedeelde bijlagen):

- 'SIBEMA': bilaterale samenwerking Vlaanderen-Bulgarije
- 'Stel je vraag.be': wetenschapsinformatieproject via AWI
- 'SLHOS': project i.v.m. 'sea level hazards observing system'
- 'MILAC/Carribe': implementation of a regional observing/warning system for sea level hazards

Jan Mees zal Francesco Hernandez vragen om de correspondentie rond dit laatste project toe te sturen aan Jaak Monbaliu.

- 'OMES': onderzoek milieueffecten Sigmaplan, VLIZ ingeschreven voor perceel 'databeheer'
- 'SCAR MarBIN': na wat strubbelingen in de aanvangsfase lijken alle problemen van de baan voor dit project, gecoördineerd door Claude de Broyer van het KBIN. Het einddoel van dit project is een internationaal databanksysteem te ontwikkelen voor Antarctische biologische gegevens.

9. Overzicht voorbij en geplande evenementen o.a.

VLIZ was gastheer voor de 'Autumn Plenary Meeting van de ESF Marine Board' op 24-25 oktober 2005 te Oostende.

In het kader van het Interreg-project COREPOINT ('Coastal Research and Policy Integration'), getrokken door Frank Maes en met als doel de principes van geïntegreerd kustbeheer te toetsen aan de toepassingen door de landen binnen het project, wordt van 21 tot en met 24 februari 2006 een workshop georganiseerd te Oostende. Deze workshop is nog niet formeel aangekondigd, en zal bestaan uit een partnermeeting en 'expert surgeries' rond specifieke casussen (Baai van Heist, MPAs).

In het kader van het MaredFlow project zal op 24 maart een afsluitende studiedag worden georganiseerd te Oostende, waarbij 'Vlaanderen, maritieme kennisregio' centraal zal staan. VLIZ helpt bij de praktische organisatie van dit evenement.

Het ENCORA-project start formeel op 1 februari 2006. Daardoor zal ook het Belgische netwerk BenCore, geleid door Jean Berlamont, en het thematisch netwerk 'biodiversiteit' o.l.v. Magda Vincx, uit de startblokken kunnen schieten. Dit 'netwerking-project' zal een beperkt secretariaat onderhouden op het VLIZ en alvast één workshop per jaar organiseren voor het Belgische netwerk en één thematische werkvergadering ergens in Europa.

De VLIZ Jongerencontactdag Mariene Wetenschappen 2006 zal volgens de traditionele formule plaatsvinden op vrijdag 31 maart 2006.

Marnix Pieters licht de stand van zaken toe aangaande de organisatie van het internationaal colloquium 'To sea or not to sea' i.v.m. maritieme archeologie van 21 tot en met 23 september 2006. VLIZ ontwikkelde reeds het logo en de website voor dit evenement, en zal ook een deel van het andere communicatie- en secretariaatswerk uitvoeren.

Op 19-20 oktober 2006 is er een MIMAC-workshop gepland i.v.m. het beheer van maritieme incidenten, dit in functie van de nood aan vlot beschikbare data bij potentiële gezondheidsrisico's van maritieme transporten. Frank Maes en Jan Mees lichten dit initiatief verder toe.

10. Overzicht nieuwe en geplande publicaties

Jan Seys geeft een summier overzicht van de recent gepubliceerde en geplande publicaties door of met input van het VLIZ. Tijdens de eindejaarsperiode zullen de leden alvast kunnen proeven van de nieuwe getijdentabel 2006, een kalender met luchtfoto's van de Vlaamse kust en de nieuwe 'VLIZ Collected Reprints', met daarin de door lokale mariene wetenschappers gepubliceerde artikels (voor het eerst in abstractvorm) van 2004.

Eind deze maand zal ook Grote Rede 14 worden verstuurd naar de meer dan 2500 abonnees. Grote Rede 15, als laatste nummer van de Grote Rede 'oude stijl', volgt in de loop van de maand januari. Ook Nieuwsbrief 15 – tevens de laatste VLIZ Nieuwsbrief na vijf jaargangen – en de proceedings van het OBI-symposium over marien databeheer (Hamburg) verschijnt begin volgend jaar. In de eerste maanden van het nieuwe jaar volgt een eerste VLIZ Jaarboek, een uitvloeisel van het 'Dunes & Estuaries 2005' symposium met aanbevelingen voor het beleid, een eerste reeks van affiches met dieren en planten van zeehabitats, het boek van Guy De Moor over strandvormen, een boek door Marc Becuwe over gedrag van paarse strandlopers en steenlopers aan onze kust en een boek in het kader van het MACROBEL-project, met o.a. boeiende informatie voor de meest voorkomende macrobenthossoorten van onze kust.

VLIZ had ook een input in de zonet verschenen digitale kustatlas, de luchtfoto-atlas van de Vlaamse kust, een prototype met EU Duurzaamheidsindicatoren en de atlas van het GAUFRE-project. Frank Maes licht dit laatste product toe en meldt dat de Franse en Engelse vertalingen van deze atlas beschikbaar zullen zijn in februari.

Een aparte plaats wordt ingenomen door de website. Na vijf jaar voort te hebben gebouwd op dezelfde oorspronkelijke site, is beslist de ganse website te herwerken. Nadruk zal hierbij liggen op het zichtbaar maken van 'blikvangers', het begeleiden van diverse doelgroepen en het visueel aantrekkelijker maken van de grote hoeveelheid info die de site nu al biedt. Lancering wordt verwacht eind januari 2006.

11. Demonstratie nieuwe ontwikkelingen website en databanken

Vanwege het late uur worden slechts enkele zaken kort belicht: de nieuwe kaartenmodule van IMIS, het Open Marien Archief, een nieuwe module in het Meetnet Vlaamse Banken die – mits opvragen paswoord bij VLIZ – toegang biedt tot alle data, en de Scheldemonitor.

12. Varia

Marnix Pieters meldt dat ze in Romeinse veenkuilen aan de kust resten van krabben hebben gevonden en vraagt wie voor determinatie kan geraadpleegd worden.

Jaak Monbaliu stelt vast dat de vergaderingen zo rijk gevuld zijn dat ze vaak uitlopen op schema. Er zal onderzocht worden of de agenda anders gestuurd kan worden. Een voorstel zou kunnen zijn alle te melden punten in de agenda aan te kondigen en te documenteren, maar enkel die punten expliciet te behandelen waar concrete vragen rond bestaan.

13. Volgende vergaderingen

donderdag 27 april 2006, 14u Sterre Gent
vrijdag 23 juni 2006 ganse dag Oostende
donderdag 12 oktober 2006, 14u Sterre Gent
vrijdag 15 december 2006, 14u Sterre Gent